

Nastavna cjelina 7 (osnovna škola, 7. razred)

Je li je to što želim zaista to što trebam?

A Nastavni plan

	Ključna pitanja/teme lekcije	Ključni zadaci	Nastavni materijali
Lekcija 1	Šta su moja htijenja i želje?	Učenici postaju svjesni svojih želja kroz njihovo objašnjavanje jedni drugima.	Slike za formiranje parova učenika.
Lekcija 2	Što učenici trebaju? Što bi bilo dobro imati?	Učenici uče prepoznati razliku između želja i potreba te između temeljnih potreba i potreba za samoispunjenjem.	stari časopisi, škare, lijepilo, nekoliko praznih listova papira, komadići odjeće.
Lekcija 3	Šta su htijenja i želje? Šta su potrebe?	Vođeni kriterijima, učenici postižu saglasnost o 10 važnih želja i potreba.	Materijali koje donose učenici.
Lekcija 4	Odgovaraju li dječija prava našim razmišljanjima o željama i potrebama?	Učenici upoređuju svoje prijedloge s različitim dječijim pravima i kreiraju postere za prezentaciju na Dan dječijih prava.	Primjeri Konvencije o dječijim pravima za svaku grupu; flip chart tabla.

B Polazište i odgojno-obrazovni ciljevi

Da bi razumjeli šta su dječija i ljudska prava, učenici trebaju razmišljati o sebi, svojim ličnim potrebama i željama. Oni trebaju postati svjesni toga šta očekuju od života u sadašnjoj situaciji.

Prvo, oni bi trebali slobodno misliti o svojim željama i potrebama (bez obzira koliko ludo se može činiti), a također bi trebalo biti dopušteno da ih slobodno izraze.

Drugo, oni bi trebali razjasniti koja je razlika u njihovom razumijevanju, između puke želje i stvarne potrebe u životu. Ova vrsta izbora će ih gotovo sigurno voditi ka mnogim od prava u Konvenciji o pravima djeteta.

U svakoj fazi je važno da učitelj stimulira i vodi raspravu. On ili ona bi trebali biti svjesni da se ne miješaju ili da ne opterećuju učenike sa svojim vrijednostima ili normama, u dobroj namjeri da učenike uvjere u „prave“ ideje. Učenici će radije u dobro vođenoj raspravi otkriti i razriješiti koncepte i vrijednosti.

Idealno vrijeme za rad na lekciji 7 će biti početak novembra. Na taj način, plakati koji će biti izrađeni

u četvrtoj lekciji biti će dovršeni i spremni za izložbu na Dan dječijih prava (20. novembar).

C Ključna pitanja za razmišljanje o lekciji 7

Iskustvo dječijih prava	Znanje o dječijim pravima	Primjena dječijih prava
Učitelji		
Na koji se način načela dječijih prava shvataju u razredu i školskoj zajednici?	Šta djeca znaju o dječijim pravima?	Učiti kako djelovati izvan škole: Šta su učenici naučili za život u budućnosti?
Ova lekcija pruža priliku učenicima da izraze svoje potrebe i želje. Oni uviđaju da ih se sluša i da ih se shvata ozbiljno. Uče razliku između osnovnih potreba za preživljavanje i stvari koje žele.	Učenici razumiju da se dječija prava odnose na osnovne potrebe neophodne za preživljavanje.	Učenici uviđaju da se suočavaju sa svakodnevnim bitnim životnim pitanjima i da društvo stvara nejednake uslove za svoje članove u savladavanju tih problema. Trebaju naučiti da se zauzmu za svoje želje, održavajući pritom kritičku distancu prema njima.
Učenici		
Kakos sam iskusio dječija prava u razredu?	Što sam naučio o dječijim pravima?	Koju vrstu akcije sam sada sposoban poduzeti?
Svoje želje mogu izraziti samo ako vjerujem svojim kolegama učenicima i svom učitelju. Naučio sam da je vrijedno napora otvoriti se i vidjeti da i drugi rade isto.	Naučio sam da se dječija prava odnose na naše najbitnije potrebe - učestvovanje, razvoj, preživljavanje i zaštitu, i da ona imaju snažnu vezu s mojim svakodnevnim životom.	Pokušati ću obratiti više pažnje prema razlici između želja i potreba. Neću skrivati i odricati se svojih želja i snova, ali truditi ću se ostvariti ih na način da pritom ne umanjujem tuđe potrebe.

D Procedura

Lekcija 1

Uvod: Učiteljica obavještava razred da će i u srednjoj školi prava djece također biti tema spiralnog niza lekcija svake godine. Učiteljica provjerava čega se učenici sjećaju iz dosadašnjih lekcija za osnovnu školu: provjerava najvažnije činjenice (vidi Nastavna cjelina 3, Lekcija 2 i Nastavna cjelina 4, Lekcija 1: porijeklo dječijih prava, najvažnija dječija prava, eventualno njihov odnos prema ljudskim pravima).

Najava: Ove će godine tema biti "želje i potrebe". Učiteljica daje kratak opis teme, prikuplja primjere za svaku kategoriju od učenika i najvažnije razlike. Kako bi ova tema mogla biti povezana s pravima djece?

Formiranje grupa: Učiteljica je izrezala slike prekrasnih automobila, modnih odjevnih predmeta ili atraktivnih odmarališta u četiri dijela i raspodjeljuje ih nasumično među učenicima. Učenici trebaju pronaći svoje partnere koji također imaju dio iste slike: zajedno formiraju radnu grupu. Broj slika koji se reže i potom spaja u cjelinu, odnosno formira grupu, prilagođava se broju učenika u razredu.

Svaka grupa bira glasnogovornika i menadžera. Glasnogovornik će govoriti ispred svoje drugim grupama i učitelju tokom plenarne rasprave. On ili ona je odgovorna za prosljeđivanje mišljenja grupe, a ne njegovih. Menadžer grupe organizuje radni proces, integriše sve članove i promatra vrijeme.

Grupe dobijaju zadatak da rasprave o sljedećim tačkama i napišu bilješke o tome:

- Koje su vaše sadašnje najveće želje i htijenja? Šta bi te posebno radovalo?
- Koje su vaše najveće želje i snovi za budućnost (npr., kada budete imali 25 godina)?
- Možete li se sjetiti svojih želja i snova kada ste imali 5, 7, 9 i 11 godina? Kakve su bile vaše najveće želje u to vrijeme? Šta bi te učinilo posebno sretnim?
- Koje vrste želja i snova imaju odrasli (npr. roditelji, poznanici, drugi)?

Svaka grupa sastavlja popis želja i snova koji su poredani prema različitim dobima u kojima su bili važni. Popis je zapisan u tabeli (na papiru veličine A3 ili A2). Učenici mogu sami oblikovati tabelu, a učitelj im može dati precizna uputstva o detaljima i dizajnu, zavisno od uzrasta učenika. Tabela bi trebala imati odgovarajući naslov koji bi učenici sami trebali iznaći.

Papiri sa tabelama se nižu (kao mini plakati); Glasnogovornik svake grupe objašnjava rezultate. Učitelj bi mogao dati neka zbirna tumačenja o aspektima kao što su razlike u željama djevojčica i dječaka, realne ili utopijske želje itd.

Domaća zadaća za sljedeću lekciju (nekoliko dana kasnije): Djeca izrezuju i prikupljaju tekstove i drugo vezano za želje i potrebe (iz novina, kataloga, časopisa i sl.), odjeće (ako u školi nema oko 60 štapića za odjeću).

Domaća zadaća za sljedeću lekciju (nekoliko dana kasnije): Djeca prikupljaju slike na temu želja i potreba (iz novina, kataloga, časopisa), komadiće odjeće, itd.

Lekcija 2

Uvod: kratki pregled prethodne lekcije. Lekcija je o našim željama sada i kad smo bili mlađi. Danas se želimo više usredotočiti na razlike između želja s jedne strane (to bi bilo dobro za postizanje našeg ličnog razvoja) i (osnovnih) potreba s druge strane (koje su bitne za naš opstanak). Može se prikupiti nekoliko primjera.

Slijedi rad u grupama. Zadatak je raspraviti sljedeće:

- Šta bismo željeli? Šta bi bilo lijepo imati? Šta bi nam to omogućilo? (želje)
- Šta nam je stvarno potrebno i zašto? (postojeće potrebe)

Slike koje su donesene u razred kao rezultat domaće zadaće, mogu poslužiti kao pomoć u stvaranju spontanih misli i ideja, posebno za pronalaženje ideja o potrebama i željama.

Nakon podjele A3 papira svakoj grupi, navedeni su sljedeći zadaci:

- Izradite tabelu s najmanje pet (osnovnih) potreba (hrana, sigurnost, briga, prijatelji, obrazovanje, toplina itd.) i pet želja koje bi bile ugodne za lični razvoj (vlastiti TV, putovanje na egzotična mjesta, lijepi automobil itd.);
- Izrežite slike kako biste ilustrirali obje kategorije i pronašli dodatne slike (to može biti zadatak za domaću zadaću). Slike trebaju biti označene na poleđini ili ispod svakog od njih, bilo OP (osnovna potreba) ili Ž (želja).

Izrežite slike kako biste ilustrirali obje kategorije i (možda kao rezultat domaće zadaće) pronađene dodatne slike. Slike trebaju biti označene na poleđini ili ispod svake od njih, bilo OP (osnovna potreba) ili Ž (želja).

Lekcija 3

Grupe dobijaju sljedeći zadatak: posložite sve svoje slike koje prikazuju želje i (osnovne) potrebe pred vas. Demokratski odaberite pet slika koje najbolje ilustriraju osnovne potrebe. Na isti način, odlučite o pet slika koje najbolje ilustriraju želje koje bi vaša grupa najviše voljela ispuniti. Pazite da uzmete u obzir mišljenje svakog člana grupe! (Za odabir slika, svakom članu grupe može se dodijeliti pet malih papirnih tačaka ili žetona, kako biste ih postavili na željenu sliku. Odabirete deset slika s najviše oznaka.)

Slijedi rasprava i pronalaženje konsenzusa u grupama. Sljedeći zadatak: Uzmi komad žice (oko 4 m) i deset komadića odjeće. Objesite žicu na odgovarajuće mjesto i koristite odjeću za pričvršćivanje kako biste objesili svoje slike na ovaj način:

- S lijeve strane: slike stvari koje trebamo da bi živjeli dostojanstveno (osnovne potrebe).
- S desne strane: slike stvari koje bi naš život učinile ugodnim ili ugodnijim (želje).
- Neke se fotografije također mogu staviti na sredinu između ove dvije kategorije.

Slijede prezentacije grupa. Osim toga, mogla bi se održati rasprava (moderira učitelj) o različitim aspektima -(razlike na osnovu spola ili što se računa kao osnovne potrebe u bogatim zemljama a šta u siromašnim zemljama).

Lekcija 4

Svaka grupa dobija pet praznih A3 listova papira, kao i kopiju prava djeteta (vidi dodatak). Slijede zadaci:

-Uzmite deset slika koje ste objesili u posljednjoj lekciji. Fokus će biti na pet slika koje ilustriraju osnovne potrebe.

- Redom čitajte Konvenciju o dječijim pravima unutar svoje grupe. Za svako pravo koje je pročitano, razmislite o tome odnosi li se na jednu od potreba na pet odabranih slika (ili na jednu od želja na pet drugih slika),
- Uzmite pet A3 listova papira: S lijeve strane ili u sredini pri vrhu lista zalijepite jednu od pet slika koje predstavljaju osnovnu potrebu. S desne strane ili na dnu, napišite pravo djeteta koje se može povezati sa slikom. Neke slike mogu se povezati s više od jednog odgovarajućeg prava djeteta!
- Oblikujte i ukasite pet listova papira što je moguće ljepše (kao "mini poster"). Oni bi trebali biti izloženi u zgradi škole 20. novembra (Međunarodni Dan prava djeteta).

Slijedi prezentiranje pet mini plakata (po grupi) u razredu. Zaključna rasprava o pitanjima kao što su: Koliko je naše razmišljanje osnovnim potrebama povezano s onim što je navedeno u Konvenciji o pravima djeteta?

Pojašnjenje logistike izložbe plakata koja će se održati 20. novembra.